

**Факультет міжнародних відносин
Кафедра країнознавства**

„Затверджую”

В. о. проректора з навчальної роботи

 Ханас У. Я.
"18" вересня 2008 р.

**Історія політичних вчень
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК**

Ужгород - 2008

ББК-66.1
Удк-32.001
К-69

«Історія політичних вчень». Робоча програма навчальної дисципліни ЗакДУ,
2008.- с.

Розробник: ст. викл. кафедри країнознавства Корсак Р. В.

Рецензенти:

І.І. Вовканич - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри країнознавства та міжнародного туризму, декан факультету міжнародних відносин ЗакДУ;

Є.В. Бевзюк - кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права інституту міжнародних відносин ЗакДУ.

Схвалено рішенням кафедри країнознавства та міжнародного туризму інституту міжнародних відносин ЗакДУ від 28 серпня 2008 р., протокол №1.

Зав.кафедри

Проф.І.І. Вовканич

Затверджено рішенням Вченої ради факультету міжнародних відносин ЗакДУ від 28 серпня 2008 р., протокол №1.

Декан факультету

проф.І.І. Вовканич

Голова методичної комісії

Доц. Н. Ф. Габчак

Мета та завдання.

Предмет «Історія політичних вчень» висвітлює проблеми політичної теорії і практики суспільного розвитку, складні та суперечливі питання політичного життя громадського суспільства. Знайомить студентів з історією політичної думки, політичними концепціями світової та вітчизняної науки. Сприяє засвоєнню студентами знань, стосовно історії розвитку політичної думки від найдавніших часів до сучасного часу. Закріплює навички студентів аналізувати, систематизувати інформацію стосовно соціально-економічної, соціокультурної зумовленості розвитку політичних вчень

Вступ.

Основними завданнями дисципліни є:

1. Ознайомити студентів з генезою політичних ідей у Стародавньому світі.
2. Вивчити політичні ідеї мислителів Київської Русі.
3. Ознайомити студентів з філософсько-політичними ідеями епохи Середньовіччя, Реформації, Відродження, Просвітництва.
4. Надати студентам допомогу у розумінні сучасних доктрин в західній політичній науці.
5. Ознайомити студентів з політичними концепціями українських мислителів XX ст.

Змістовний модуль I.

Тема 1. Політична думка стародавнього світу

1.1. Міфологічні уявлення про політику в країнах Сходу.

1.2. Політична думка в стародавній Греції.

1.3. Політичні ідеї в стародавньому Римі

Дана тема ознайомлює студентів з раннями релігійними, філософськими та етико-моральними трактуваннями держави та політики в Китаї, Індії, Єгипті, Греції та Римі

Тема 2. Історична генеза політичних ідей у ранньослов'янських спільнотах.

2.1. Політичні погляди в Трипільській культурі.

2.2. Джерела духовної культури.

2.3. Зародження політичних інституцій у ранніх слов'ян.

Тема інформує студентів з політичними поглядами і ідеями у прадавніх і ранніх слов'ян, у тому числі з розмаїттям духовної культури українського народу. Знайомить з ціннісними ідеями політичних уявлень давньої цивілізації трипільців.

Тема 3. Політичні ідеї в Київській Русі.

3.1. Витоки політичних ідей у Київській Русі.

3.2. Становлення державної ідеології Київської Русі.

Тема ознайомлює з політичними ідеями мислителів Київської Русі. Велика увага приділяється процесам і чинникам, що сприяють утворенню нових релігійних, етико-моральних та культурних традицій, які корінним чином впливали на політико-філософське мислення в Київській Русі.

Тема 4. Політична думка середньовіччя, Реформації, Відродження та Просвітництва.

4.1. Теологічні доктрини держави.

4.2. Філософсько-політичне мислення в епоху Реформації.

4.3. Радіоналістичні концепції політичної думки в епоху Відродження та Просвітництва.

Тема звертає увагу на чинники, які впливали на становлення політичного світогляду доби феодалізму. На значимість християнського вчення в житті суспільства, яке визначало шляхи розвитку наукових вчень, в т.ч. і політики. Студенти мають змогу ознайомитися з філософськими поглядами на державу та суспільство видатних мислителів епохи Просвітництва відродження.

Тема 5. Українська політична думка в козацько-гетьманську добу

5.1. Формування політичних ідей в ХУІ-ХУІІІ ст.

5.2. Ідеї волі та демократії в епоху козацтва.

5.3. Проблеми відродження української держави.

Період ХУІ-ХУІІІ ст. у житті українського суспільства займає особливе місце. На цьому етапі історичного розвитку досягнуто позитивних змін у становленні нового співвідношення й організації всіх станів суспільства, що привело до створення козацько-гетьманської держави. Виросла видатних державних діячів, полководців, дипломатів, учених, філософів і митців.

Змістовний модуль II.

Тема 6. Політичні доктрини нової доби.

6.1. Теорії соціалізму і комунізму XIX ст.

6.2. Марксистське вчення про політику.

6.3. Ленінська концепція політики.

Тема ознайомлює студентів з політичними вченнями XIX-XX ст. Зосереджує увагу на найбільш визначних доктринах представників «Світового Єврейства» (Маркс, Енгельс, Ленін). Під впливом цих ідей, формувалась вся світова та внутрішня політика держав до кінця XX ст.

Тема 7. Українська політична думка нової.

7.1. Проблеми незалежності української держави в поглядах Т. Г. Шевченка.

7.2. Політико-правові погляди М. Драгоманова.

7.3. Марксистське вчення та його вплив на українських мислителів.

В XIX ст. на політичну сцену у країнах Східної Європи виходить інтелегенція. Однією з найзаохотливіших

концепцій, було вчення про національну свідомість. В Україні вчення цієї ідеї свідчило про наближення сучасної епохи. Завдання теми ознайомити студентів з історією виникнення національної свідомості, привити патріотизм та повагу до власної державності.

Тема 8. Політичні концепції українських мислителів XX ст.

8.1. Теорія національного самовизначення за М. Грушевським

8.2. Державницькі ідеї В. Винниченка.

8.3. Націоналізм Д. Донцова.

8.4. Монархізм В. Липинського.

Яскраву сторінку в історії політичної думки України з XX ст. вписали ряд видатних українських політиків, революціонерів і мислителів першої половини XX ст. Саме в цей час ідеї української державності і її незалежності набувають чітких рис. Тема знайомить студентів з передумовами виникнення в майбутньому нової, незалежної держави.

Тема 9. Сучасна політична думка.

9.1. Політична наука країн Заходу.

9.2. Політична наука в Німеччині.

9.3. Французька політична школа.

9.4. Політичні доктрини Великої Британії.

9.5. Американська політологічна школа.

У країнах Заходу політологія відіграє значну роль і як теоретична дисципліна і як інструмент впливу на різні соціальні процеси. Мета - ознайомити студентів з найбільш прогресивними політичними концепціями країн Заходу, навчити студентів аналізувати процеси, що відбуваються в державах членів НАТО, ЄС, і нових змін, що впливають на розвиток України, як майбутнього партнера Заходу.

Тема 0. Освітні результати навчання.

Тема 1. Політичні думки в Стародавньому світі.

1.1. Політичні та філософські ідеї про державу країн Сходу.

1.2. Політична думка Античного часу.

Тема 2. Генеза політичних ідей у прадавніх слов'ян .

2.1. Політичні погляди в Трипільській культурі.

2.2. Аспекти духовної культури.

2.3. Творення політичних інституцій у ранніх слов'ян.

Тема 3. Політичні думки середньовіччя, Реформації, Відродження та Просвітництва.

3.1. Теологічні доктрини держави.

3.2. Філософсько-політичне мислення в епоху Реформації. 3.3. Рационалістичні концепції політичної думки в епоху Відродження та Просвітництва.

Тема 4. Політичні ідеї в Київській Русі

4.1. Витоки політичних ідей у Київській Русі.

4.2. Становлення державної ідеології Київської Русі.

Тема 5. Сучасна політична думка(Франція).

5.1. Французька політологічна школа.

Тема 6. Сучасна політична думка(Велика Британія).

6.1. Британська політологічна школа.

Тема 7. Сучасна політична думка(Німеччина).

7.1. Німецька політологічна школа.

5. Порядок поточного контролю знань студентів.

Порядок поточного контролю знань студентів здійснюється за допомогою 2 змістових модулів, які передбачені Болонською модульною системою.

За один змістовий модуль студент може отримати максимально **80 балів**. До цих балів також додається **5 балів** за відвідування та **15 балів** за самостійну роботу, яка включає в себе виступи на семінарах і написання рефератів з даної дисципліни.

Другий змістовий модульний контроль проводиться за такою ж схемою, тобто студент має можливість за кожен модульний контроль в сумі отримати **100 балів**.

Потім результати 2 змістових модулів додаються і виводиться середнє арифметичне, що і є кінцевою оцінкою (балами за Болонською модульною системою) з даної дисципліни.

Якщо студент в підсумку набрав **більше 50 балів**, він має право отримати автоматично ці бали на екзамені чи заліку з даної дисципліни.

Якщо студент в підсумку набрав **менше 50 балів**, він повинен здавати екзамен чи залік з цієї дисципліни.

% від максимальної суми балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка в ЕСТБ	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
83-89	B	Дуже добре	
75-82	C	Добре	
65-74	B	Задовільно	
50-64	E	Достатньо	
30-49	FX	Незадовільно	Не зараховано
1-29		Незадовільно	Не зараховано

Теми рефератів до самостійної роботи студентів.

1. Михайло Грушевський - видатний український політик.
2. Іван Франко та Марксизм.
3. Леся Українка і соціалізм.
4. Теократична держава Августина Блаженного.
5. Права людини за М. Драгомановим.
6. Русофільські ідеї на Галичині та Закарпатті в 19 ст.
7. Ленінська концепція розвитку держави.
8. Маркс і Енгельс - погляд на політику.
9. Августин Волошин і Карпатська Україна.
10. Ідеї українства на Західній Україні і Закарпатті на поч. 20 ст.

Залікові та екзаменаційні запитання.

1. Міфологічні уявлення про політику в країнах Сходу.
2. Політична думка в Стародавній Греції.
3. Політичні ідеї в Стародавньому Римі.
4. Політичні погляди в Трипільській культурі.
5. Зародження політичних інституцій у ранніх слов'ян.
6. Політичні ідеї в Київській Русі.
7. Теологічні доктрини держави.
8. Філософсько-політичне мислення в епоху реформації
9. Політична думка в епоху Відродження.
10. Політичні вчення в епоху Просвітництва.
11. Ідеї волі та демократії в епоху Козацтва.
12. Теорії соціалізму.
13. Комунізм.
14. Марксові вчення про політику.
15. Ленінська концепція політики.
16. Політико-правові погляди М. Драгоманова.
17. Соціалістичні ідеї Т. Г. Шевченка.
18. Державотвірні ідеї В. Винниченка.
19. Націоналістичні самостійні вчення за М. Грушевським.
20. Націоналістичні ідеї Д. Донцова.

21. Політична думка в Німеччині.
22. Французька політична школа.
23. Американська політологічна школа.
24. Політичні доктрини Великої Британії.

Список використаних джерел та літератури.

1. Аристотель: Политика. - Сочинения. Т. 4. - М., 1990.
2. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. - М: 1992.
3. Грушевський М. Ілюстрована історія України. - К., 1990.
4. Кухта Б. З історії української політичної думки.
5. Мал. енциклопедія етнодержавознавства. - К., 1996.
6. Основи політології / Керівник авт. кол. Ф. М. Кирилюк. - К., 1995.
7. Політологія / за ред. О. Семківа. - Львів, 1994. - Р. III.
8. Платон. Государство. - Сочинения. - Т. 3. - Ч. 1. - М., 1971.
9. Ручка А. А. Танчер. Очерки истории социологической мысли. - К., 1992.
10. Рудакевич О. Богдан Хмельницький і українська національна ідея // Сучасність. - 1997. - №1.
11. Слюсаренко А. А., Томенко М. В. Історія української конституції. - К., 1993.
12. Українська політологія: витоки і еволюція. - К., 1995.-Р. I. II.

